

FI lausuntopyyntö VV

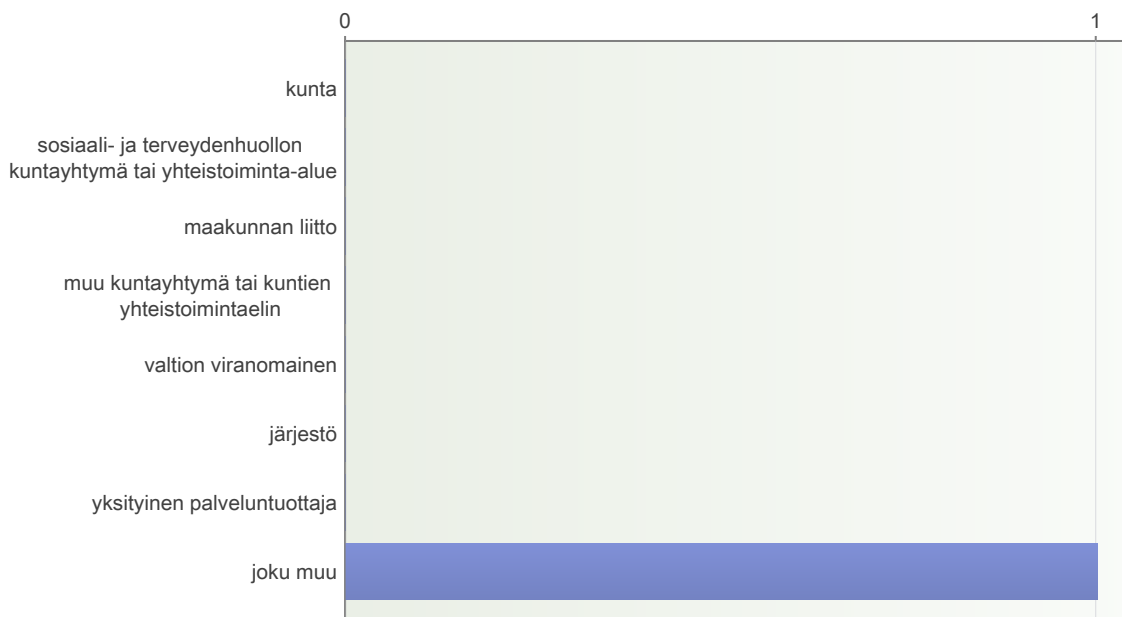
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy	Maarit Hiltunen-Toura	p. 040 5653656, sp. maarit.hiltunen-toura@socom.fi	6.3. ja 23.3. ja 27.3.2017	

2. Onko vastaaja

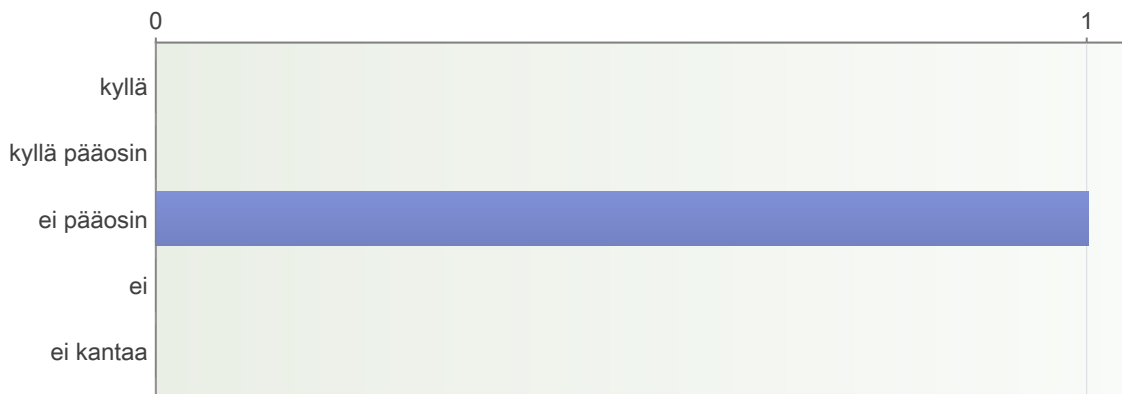
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

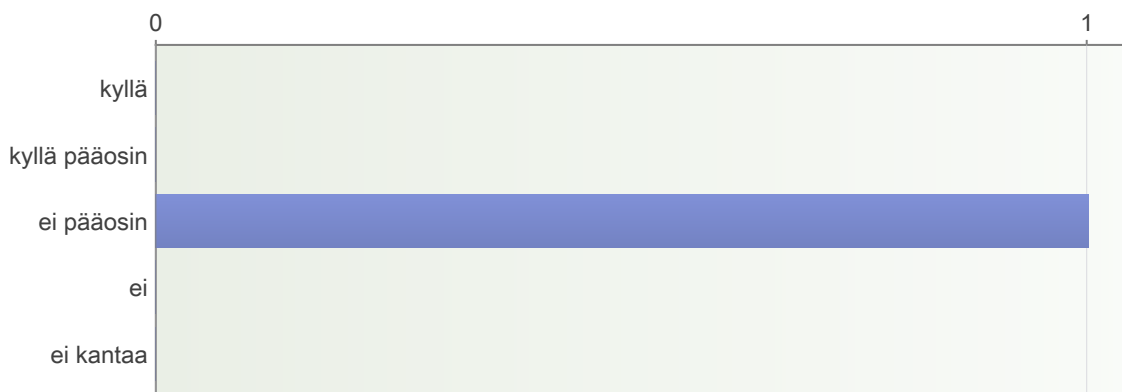
Vastaajien määrä: 1

- Terveys- ja hyvinvointieroja ei kavenneta, koska asiakkaiden osaamistaso ja tietotaso on vaihteleva. Kaikilla asiakkailla ei ole kykyä valintaan.

Terveys- ja hyvinvointieroihin vaikuttavat kansalaisten toimintaympäristö ja sosisioekonominen asema ja näihin ei valinnanvapaudella vaikuteta.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

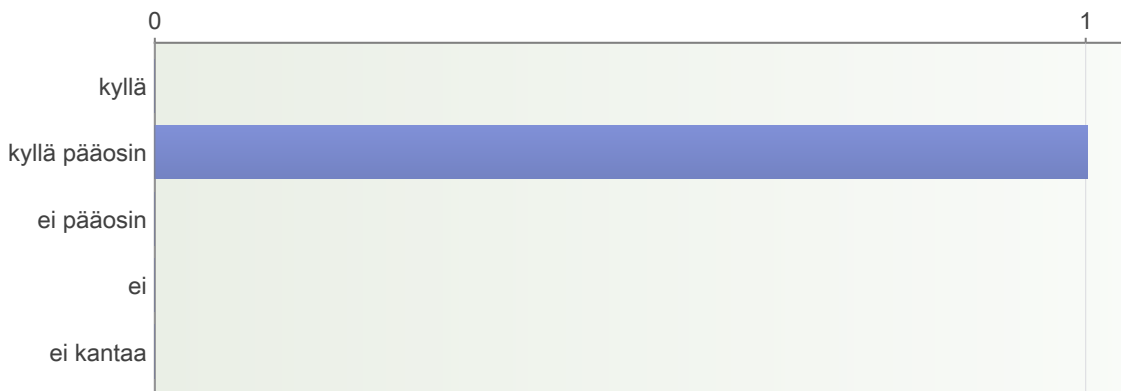
Vastaajien määrä: 1

- Isoimmissa kaupungeissa, joissa palveluvalikoima on hyvä, niin valinnanvapaus parantaa palvelujen saatavuutta pitkällä aikavälillä. Palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ei kavenneta erityisesti pienillä paikkakunnilla.

Niiden asiakkaiden osalta, jotka kykenevät tekemään valintoja. Perusteluissa on kirjattuna vain, että asiakas saa tarvittaessa apua päätöksentekoon. Tämä vaatisi tarkennusta lakiin.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

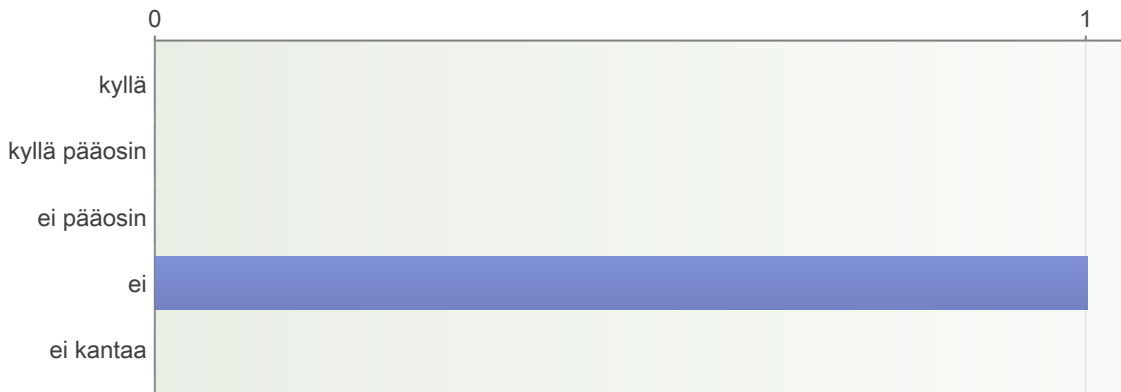
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siinä tapauksessa, jos 66 §:n tiedonhallinnanpalvelut ovat käytössä, niin asiakkaalla pitäisi olla tietoa valita sopiva palvelu tai palveluntuottaja, jos asiakkaalla on siihen kykyä.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suurena riskinä on asiakkaan palveluiden hajanaisuus, sillä terveydenhuollon palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja sosiaalihuollon palveluista vain ohjaus ja neuvonta. Jos asiakkaalla on sosiaalihuollon palvelutarve ja hän on valinnut sote-keskuksen, on hänen ensin otettava yhteyttä sote-keskukseen. Täältä hänet pitäisi ohjata maakunnallisen liikelaitoksen piiriin, jossa tehdään palvelutarpeen arvio. Asiakassuunnitelman jälkeen asiakas ohjataan palveluntuottajalle. Sosiaalihuollon asiakkaan polku on hajanainen ja tiedon kulku eri palveluntuottajien välillä on haaste.

Palveluntuottajia pitäisi palkita asiakkaan palveluiden tuloksesta ei vaan palvelun tuottamisesta. 49 § Korvaamisen yleiset periaatteet pyrkii pureutumaan tähän, mutta tämä pykälä vaatisi kohdennusta palveluista palveluilla saavutettavaan tuotokseen.

Mielestämme tämä ei edistä palveluiden integraatiota, vaan hajoittaa palveluiden tuotantoa nykyisissä jo toimivissakin malleissa mm. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri. Lisäksi hallituksen kärkihankkeissa Lape ja I&O tällä hetkellä valmistellaan keskistettyjä asiakasohjausyksiköitä. Laki on ristiriidassa tämän kehitystyön kanssa, sillä asiakkaiden yhteydenotto hajoaa sote-keskusten ja maakunnallisen liikelaitoksen välillä.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

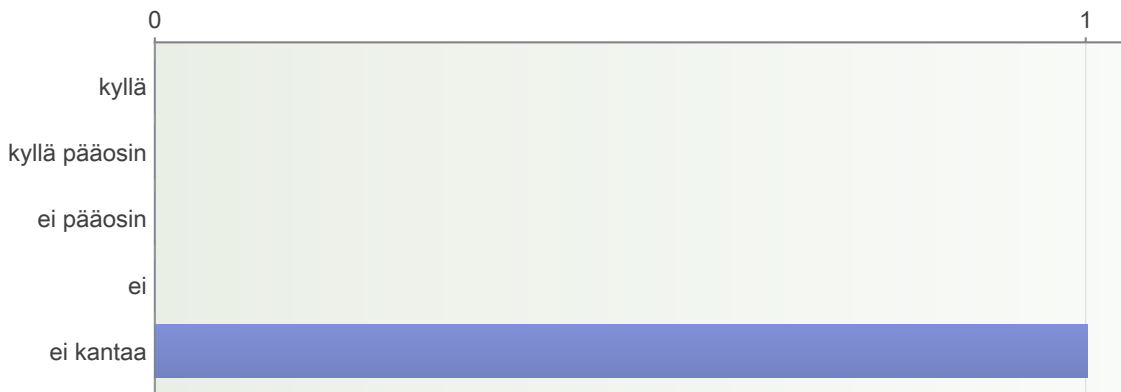
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei mahdollista arvioida.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

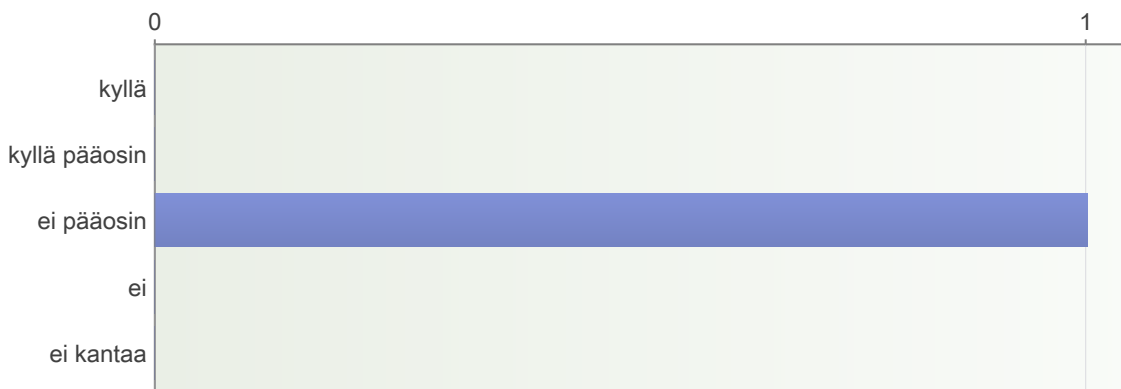

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

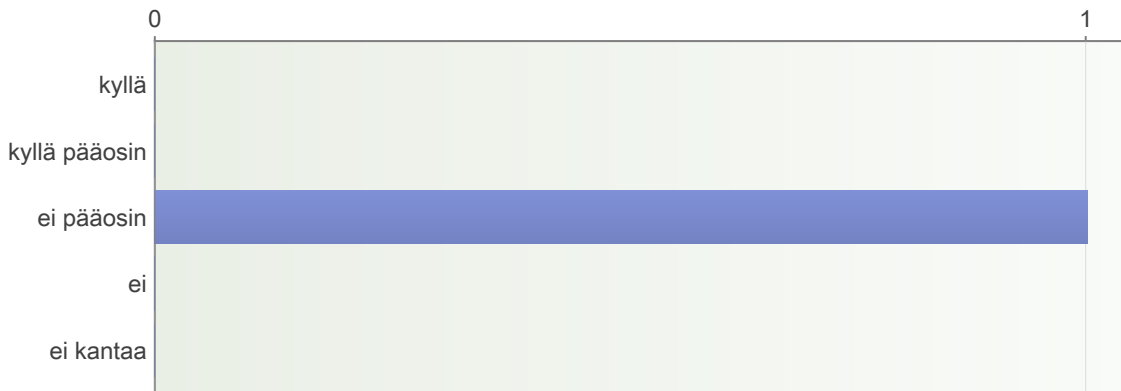
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtana on, että markkinoiden kilpailulla saataisiin aikaan palveluinnovaatioita. Tämä lakiuudistus vaikuttaa tässä vaiheessa keskeneräiseltä ja hajanaiselta, joten emme pysty uskomaan, että tämän uudistuksen avulla asiat etenisivät.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Tällä hetkellä eivät ole riittävän selkeitä esim. kohta c, jossa puhutaan yleisistä oireista ja yleisistä sairauksista on liian epämääräinen.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

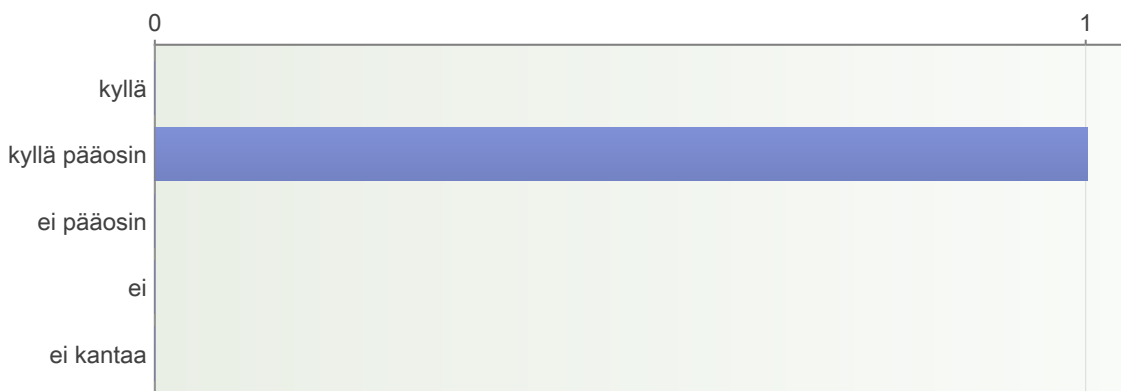
Vastaajien määrä: 1

- Katsomme, että ei voida puhua sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, koska 15 §:n mukaisesti suoran valinnan palveluista sosiaalipalvelua on vain kohta 1e) sosiaalihuoltolain 6§:n ja vanhuspalvelulain 12§:n mukainen neuvonta ja ohjaus, joissa ei useimmiten edes muodostu sosiaalihuollon asiakkuutta.

Jos maakunta vastaa suoran valinnan palveluihin sisältyvien palvelukokonaisuuksien ja asiakakkaiden palveluketjujen yksityiskohtaisemmasta määrittelystä, niin eroja maakuntien välillä väistämättä muodostuu.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

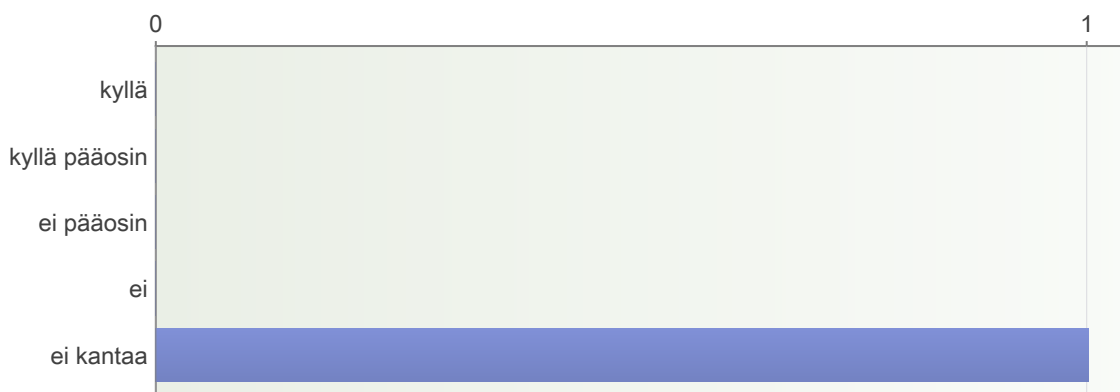

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

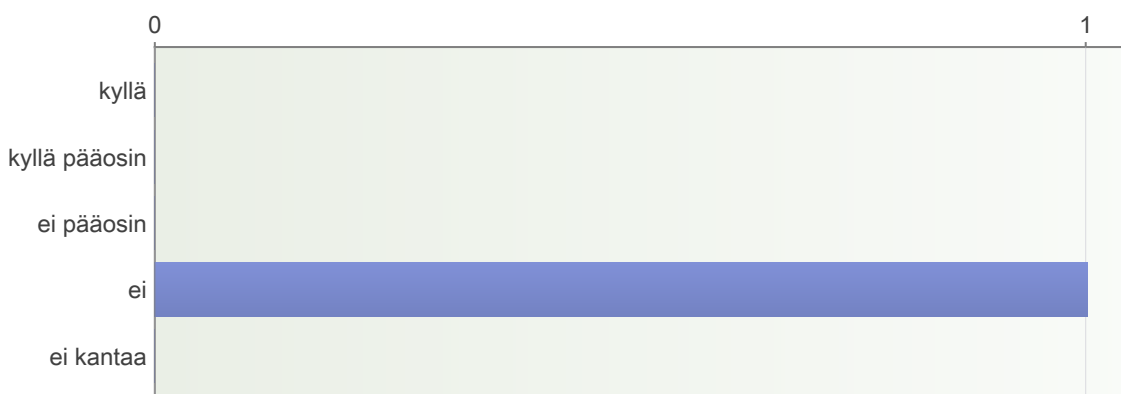
Vastaajien määrä: 1

- 19 § ja 20 § on kirjoitettu siten, että niiden tulkitseminen on vaikeaa ja tästä syystä on vaikea ottaa kantaa.

Missään ei ole määritelty käsiteitä erityistason palvelu tai erityistason toimipiste.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakitekstiin pitäisi sisällyttää informatiivisemmin ja velvoittavammin asiakkaan asema ja oikeudet. Esimerkkinä nykyinen palvelusetelilaki.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

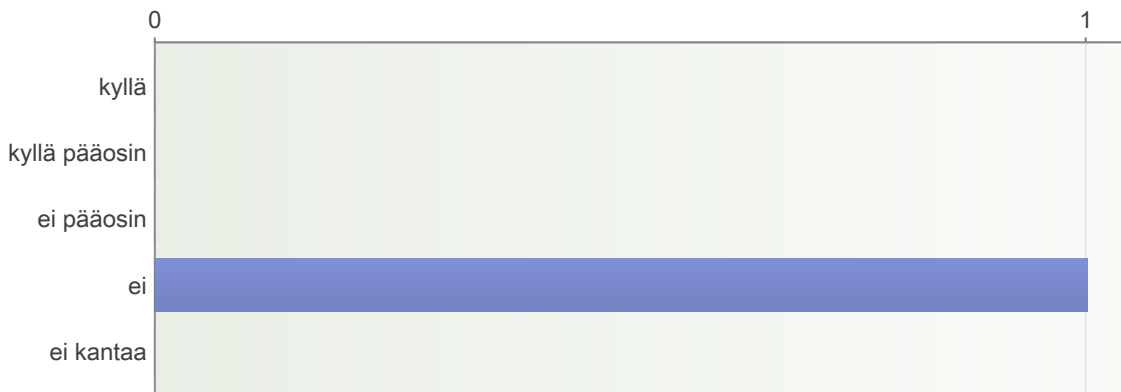
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tilanne säilyy nykyisenkaltaisena.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

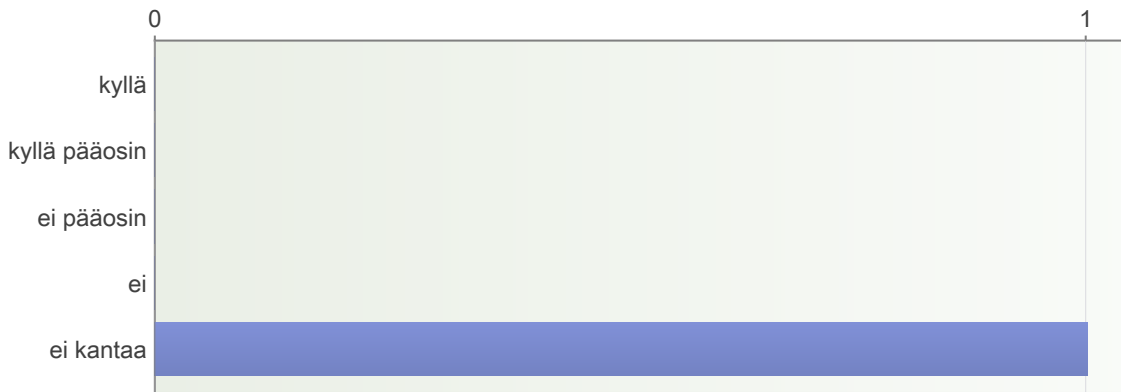
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta päättää sote-palveluiden järjestämisestä, joissa käytetään asiakasseteliä. Tilanne ei mielestämme muutu nykyisestä. Asiakkaan valinnanvapaus ei laajene nykyisestä.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

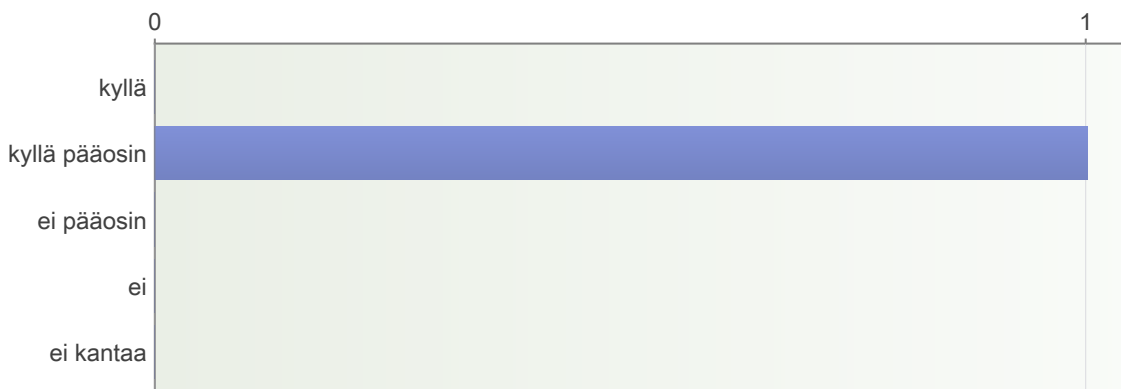
35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

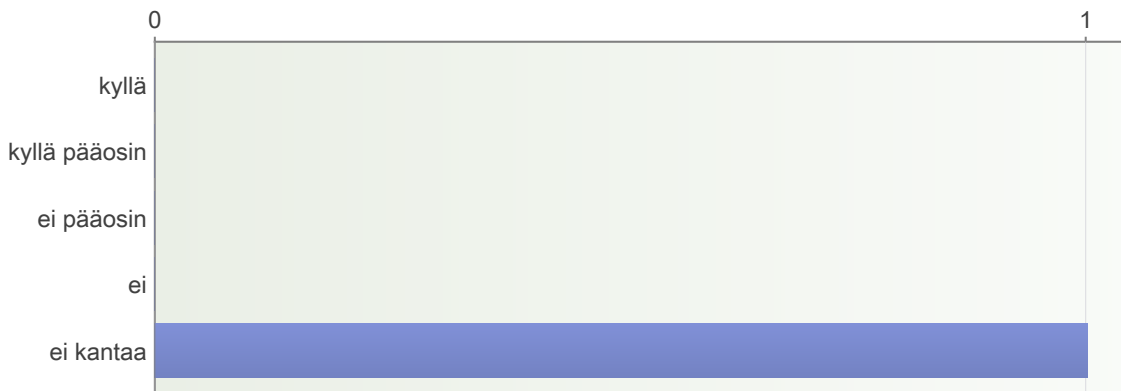
Vastaajien määrä: 1

- Potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin suunnitellut muutokset ovat pääosin hyviä.

Henkilön roolia, joka päätöksenteossa tukee, ei ole kirkastettu kuitenkaan riittävästi selvittämismenettelyjen osalta mm. viranomaisen viimesijainen vastuu.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

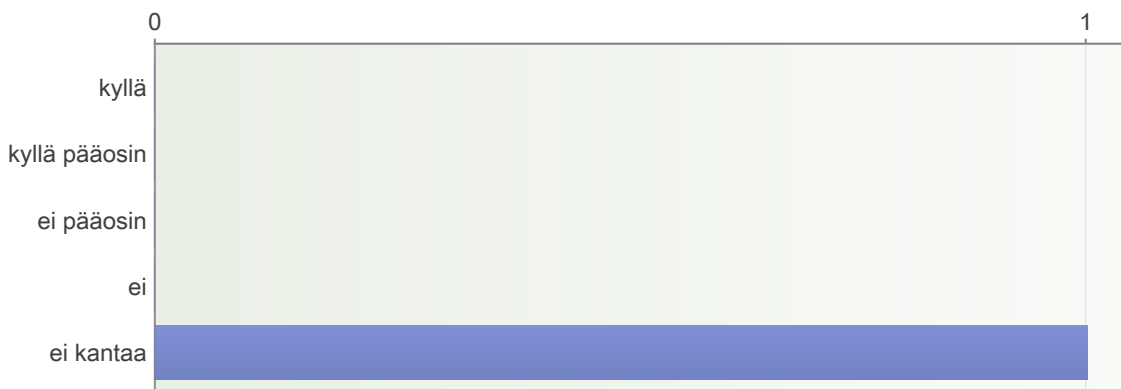

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

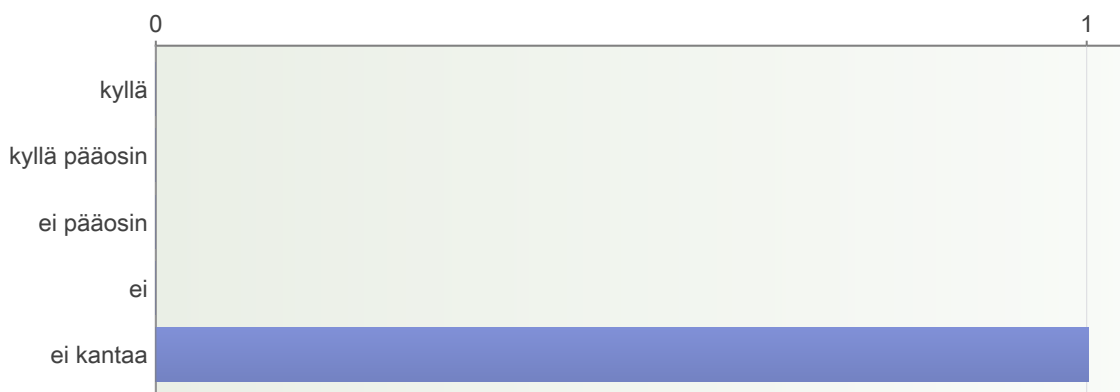

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

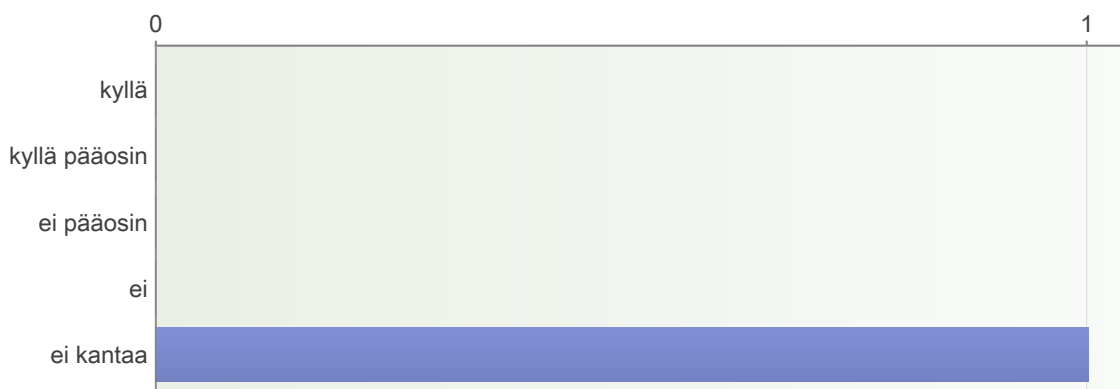
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

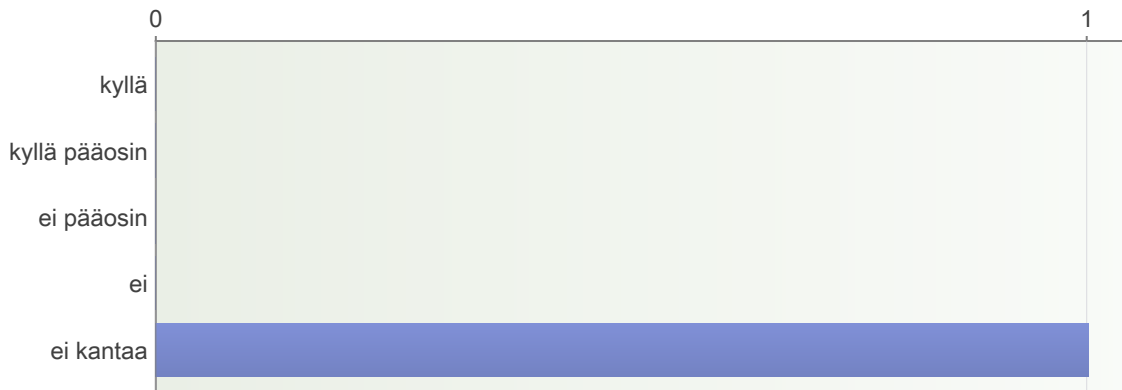

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

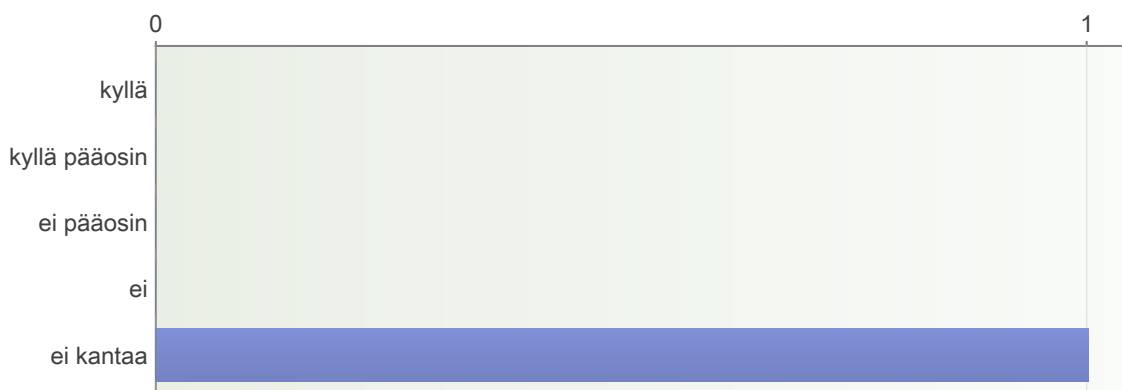

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

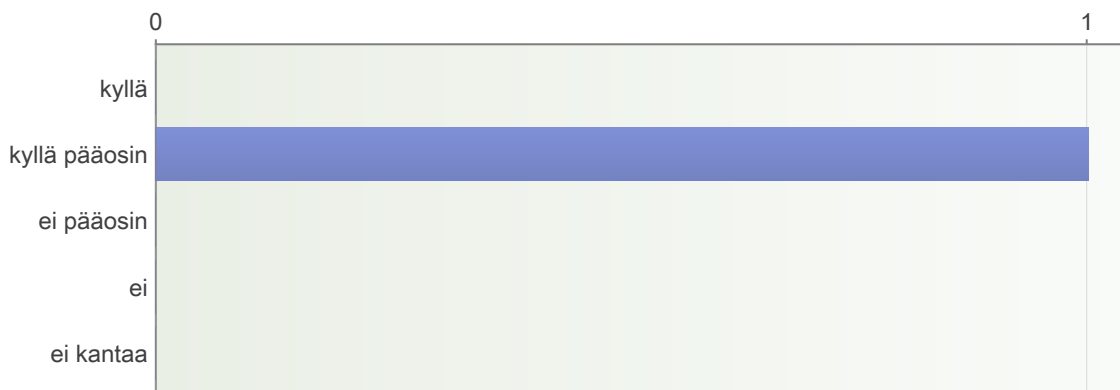

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Antaa maakunnalle lähtökohtaisia edellytyksiä järjestämisvastuun toteuttamiseen. Tässä on kuitenkin suuria riskejä:
  1. Löytyykö järjestämisvastuussa olevalta maakunnalta riittävä osaaminen, miten ja millaisia ehtoja ne kykenevät asettamaan palveluntuottajille?
  2. Miten ja millä resursseilla näitä ehtoja pystytään valvomaan?
  3. Valinnanvapauden tiedonhallintapalveluiden on oltava valmiina ja käytössä, jotta maakunnan järjestämisvastuu toteutuu.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Ei vastauksia.

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Ei vastauksia.

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

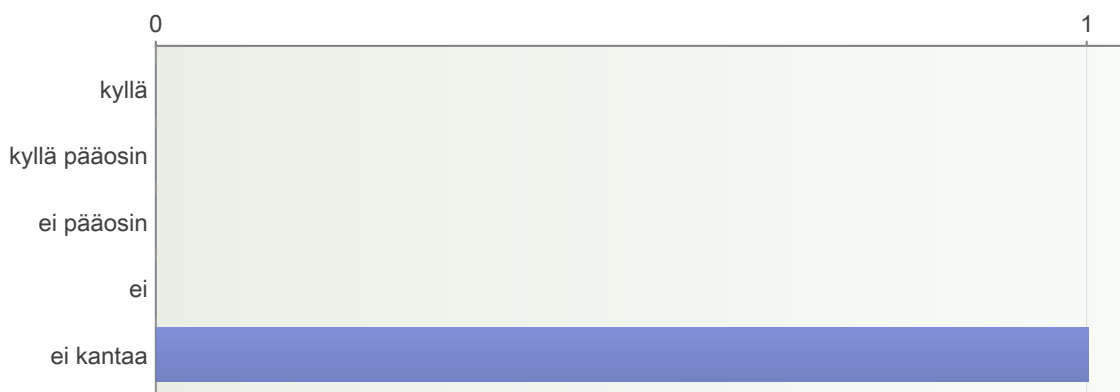
Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

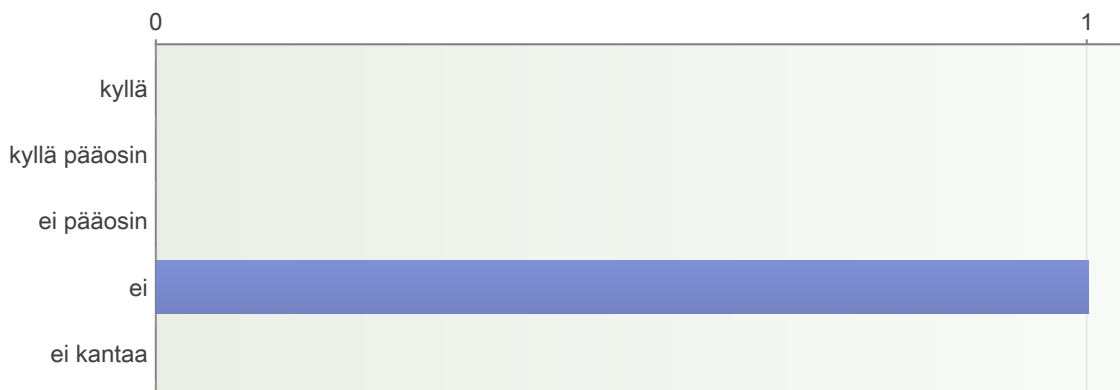

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotus on tällä hetkellä keskeneräinen. Mielestämme lain voimaantulo 1.1.2019 on liian aikaisin. Toimintamallin toteutuminen edellyttää mm. mittavia valinnanvapauden tiedonhallintapalveluiden rakentamista. Näiden palveluiden rakentaminen ja käyttöönotto tällä aikataululla on mahdotonta, sillä Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden (Kanta-palvelut) rakentaminen ja käyttöönotto sosiaalihuollon osalta on täysin kesken vielä 1.1.2019.

Laissa on vielä paljon keskeneräisiä ja määrittelemättömiä asioita. Siitä syystä myös lausuminen on monessa kohtaa vaikeaa.

Ehdotamme, että sote-uudistuksessa ensin toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain uudistukset. Vasta sen jälkeen valinnanvapauslain uudistukset. Uudistukset tulisi vaiheistaa, jotta ne pystytään toteuttamaan hallitusti.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- 15 § määritellä yleiset oireet ja yleiset sairaudet
- 20 § määritellä erityistason palvelut